

Buudir
Postboks 2233
3103 Tønsberg

Deres referanse
Vår referanse 20/00010-100
Vår dato 15.04.2020

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegs gate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

Innspill til regjeringens koordineringsgruppe for tilbudet til sårbare barn og unge

fo.no

Vi viser til epost fra Mari Trommald mottatt 14. april hvor det bes om innspill til statusrapport som skal sendes barne- og familieministeren.

Det som her beskrives som «sårbare» barn er en sammensatt gruppe. De befinner seg i ulike vanskelige og/eller sårbare situasjoner og trenger ulike tiltak og løsninger. Derfor er det vanskelig å svare generelt på spørsmålene som koordineringsgruppa stiller. FO mangler, på linje med mange andre instanser, full oversikt over hvordan situasjonen er. Våre innspill bygger derfor på innspill vi har fått fra tillitsvalgte og medlemmer i ulike virksomheter.

Innspillene våre knytter seg til følgende områder:

- Barnevern
- Familievern
- Helse- og omsorgstjenesten
- Habiliteringstjenesten
- Skoler og barnehager
- Barnehus og kriminalomsorg

Ad spørsmål 1.

1. *Har det skjedd endringer av tilbudet i de tjenestene dere kjenner best som følge av covid-19 pandemien (for eksempel på bakgrunn av omdisponering, karantenebestemmelser, stengte barnehager / skoler eller pålegg om at det ikke skal gjennomføres fysiske møter eller konsultasjoner)?*

Kommunalt barnevern

- Det kommunale barnevernet har stort sett klart å opprettholde sine oppgaver under pandemien. Her har utfordringene vært knyttet til at hjelpetiltakene som brukes har vært stengt.
- Det er utviklet veileder for prioriterte arbeidsoppgaver i barnevernet. Positivt at den er veiledende hva gjelder frist for saksbehandlingsarbeidet.

- Alarmtelefonen for barn og unge har hatt døgnbemanning i perioden. Det rapporteres likevel om at det ikke har vært spesiell økning i henvendelser totalt, men at det er flere barn som har tatt kontakt direkte.
- Det er utvist stor kreativitet i alternative måter å gjennomføre hjemmebesøk på.
- Vi vet også at utfordringsbildet for de ulike barnevernstjenestene er forskjellig og at særlig enkelte bydeler i Oslo har måtte gjøre prioriteringer mht kapasitet knyttet til grad av oppfølging.

Institusjonsbarnevern

Fra institusjonsbarnevernet rapporteres det om at man har merket lite til pandemien. Ingen barn og bare noen få ansatte har vært syke. En del ansatte har vært i karantene, men det har ikke gått ut over driften.

- Det er framforhandlet en ny særavtale innen Bufetat med syv døgnsvakt hvor det midlertidig er åpnet opp for at alle institusjonene kan ta i bruk langturnus. Tiltakene har så langt ikke blitt benyttet.
- Det er utarbeidet egne veiledere i fht smittevern fra sentralt hold og spesifikke for hver institusjon. Veilederne bygger på nasjonale føringer og føringer fra FHI.
- Så langt har det ikke kommet signaler om at tiltakene har hatt negativ effekt på arbeidet eller for barn/unge.

Familievernet

Her rapporteres det om store endringer.

- Tilbudet har vært sterkt redusert fordi ansatte har vært hjemme med egne barn. Det har ikke vært mulig å tilby familieterapi på ordinær måte. Utover tilbud om råd og veiledning per telefon og støttesamtaler til kjente familier har det vært lite.
- Det har vært umulig å innfri de strenge kravene til mekling i lov om familievernkontorer og meklingsforskriften.
- Det rapporteres om at familier med «ukompliserte» meklinger knyttet til samlivsbrudd/ekteskapsbrudd greier seg relativt bra. Det oppleves som alvorlig at det ikke er tid til å fange opp de man er bekymret for, risikosakene og høykonfliktsakene. Konflikten som eskalerer nå, er ofte der det har vært konfliktfylt før. Koronasituasjonen har bidratt til en økning av samværskonflikter. Dette gjelder særlig der foreldre bor langt fra hverandre, der det er lite tillit mellom foreldre fra før osv.
- Familievernet har ikke hatt klienter fysisk tilstede, og telefonsamtalene til klienter har i hovedsak vært med de voksne, og ikke barn

Helse og omsorg og Habiliteringstjenesten

Her har vi fått flere tilbakemeldinger på at tilbudet til barn, unge og familiene deres er kraftig redusert. Det gjelder barnehage, skole, spesialpedagogisk opplæring, BPA og avlastning. Her vet vi at tilbudene har variert veldig mellom ulike kommuner og bydeler. FO er svært bekymret for denne gruppa av barn.

- Kvaliteten på tilbudet det enkelte barn fikk før pandemien har stor betydning for tilbudet de får nå. Vi erfarer at det er større sjanse for videreføring av eksisterende gode tilbud for de som allerede har det fra før.
- Tilsvarende har tilbudet for de som i utgangspunktet ikke har hatt et godt nok tilbud, blitt dårligere. Siden smittespredningen er såpass ulik i Norge kan det også se ut som at kommuner med lite smitte i større grad enn kommuner med mye smitte opprettholder eksisterende tilbud.
- Vårt inntrykk er at Habiliteringstjenestene i stort omfang er stengt ned eller har gitt et svært begrenset veiledningstilbud overfor familier og de kommunale tilbudene.

Skole/ barnehage

Vi er kjent med at mange barn har fått et vesentlig dårligere skoletilbud i denne perioden, og samarbeid knyttet til å identifisere de barna, som har vært omtalt som sårbare og ansvarsfordeling mellom ulike instanser har vært for dårlig. Særlig har vi vært bekymret for barn i krevende omsorgssituasjoner og barn med funksjonsnedsettelse. FO er kritiske til at en tilpasset opplæringsstilbud fortsatt ikke er på plass for alle barn.

- Tilbudet og oppfølgingen fra barnehage og skoler har vært basert på digitale løsninger. Dette har av ulike årsaker ikke nådd alle.
- Det har særlig rammet barn i familier med dårlig økonomi, barn av enslige foreldre og familier som bor trangt.
- Barn med foreldre som av ulike grunner ikke har kapasitet til å følge opp skolearbeid.
- Barn med store kognitive og kommunikative utfordringer

FO har sammen med mange andre organisasjoner uttrykt stor bekymring for disse gruppene og her mener vi at det har tatt alt for lang tid før tilbud er kommet på plass. Vi etterlyser her er en nasjonal veileder med klare krav til den enkelte kommune med systematisk oppfølging fra fylkesmennene.

Barnehus og kriminalomsorg.

- Barnehusene rapporterer om utfordringer med å gjennomføre avhør pga smitteverntiltak. Det er nok ansatte tilgjengelig. Her bør det komme på plass løsninger slik at avhør kan gjennomføres digitalt.

Oppfølging av barn og unge som gjennomfører ungdomsstraff/ samfunnsstraff og arbeid med personundersøkelser overfor mindreårige (PUM):

- Utarbeidelse av PUM foregår i form av skypesamtaler, videomøter eller telefon. Det å ikke møte ungdommene gjør at man ikke på en tilfredsstillende måte får etablert den trygghet og kontakt som et fysisk møte bidrar til. I tillegg er det en utfordring og sikre at nødvendig informasjon blir gitt.
- Mye av det som legges inn som innhold i ungdomsstraff og samfunnsstraffen er nå stengt. Det er ulike program, frivillig arbeid, skoleoppfølging ol. Det vanskeliggjør straffegjennomføringen. Samtidig ser vi at for eksempel Oslo friomsorgskontor som er det kontoret som gjennomføre flest dommer og utfører de fleste PUMene har klart å etablere gode rutiner og vært kreative i å finne løsninger på hvordan gjennomføre straffene på en forsvarlig måte med godt innhold. Dette er barn og unge som er i risiko for å begå ny kriminalitet hvor god straffegjennomføring bidrar til å forebygge dette.

Ad spørsmål 2

2. Har det skjedd endringer i tilbudet i tjenestene fordi barn/familie selv avbestiller eller ikke møter?

Barnevern

- Der barnehagen er et hjelpetiltak – har vi fått tilbakemelding om at enkelte foreldre har valgt å ha barna sine hjemme. Der barnehagene ikke selv har tatt kontakt med disse familiene eller gitt melding til barnevernet, kan det være barn som ikke er fulgt opp godt nok.
- Foreldre som er redd for smitte for syke barn, søsken av syke barn og egen sykdom har valgt pga redsel for smitte og ikke bruke eksisterende tilbud.

- Redsel for smitte hos ansatte har også gjort at noen ansatte har vegret seg for å for eksempel dra på hjemmebesøk.

Familievern

- Det rapporteres om at svært mange saker har blitt avlyst av par/familier. Det har vært rom for å gjøre oppsøkende henvendelser for å høre hvordan familier som terapeuten har bekymringer for klarer seg. Mange har klart seg bedre enn de selv trodde, til dels meget bra. Dette til tross for andre belastninger som tap av arbeid, vansker med å følge opp barn i barneskolen og pass av barnehagebarn.

Helse- og omsorgstjenesten og Habiliteringstjenesten

- Mange barn med komplekse funksjonsnedsettelse kan ha risiko knyttet til smitte og mange har derfor valgt å holde barna sin hjemme fra dagtilbud og ikke benyttet avlastningstilbud.

Barnehage/ skole

- Flere barn og foreldre har fått tilbud om barnehage og skole i denne perioden, men takket nei. Det kan være ulike grunner til at foreldrene ikke har ønsket det – for eksempel knyttet til stigma. En vil ikke defineres som «sårbar». Det har også handlet om smitteredsel.

Ad spørsmål 3

3. Har det oppstått nye behov som følge av covid-19 pandemien?

Selv om mange tilbud til de ulike gruppene i hovedsak har kommet på plass, så mener vi at det har tatt for lang tid, og at det fortsatt gjenstår mye. Spesielt gjelder det barn med funksjonsnedsettelse. Det handler om manglende

- Samarbeidsrutiner mellom etater
- Tverrdepartementale (Kunnskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet) nasjonale retningslinjer og veiledere som konkretiserer krav og fortolkninger, og som følges opp av fylkesmennene
- Kommunale beredskapsplaner, som inkluderer helhet og bredde av behov
- Krisehåndtering, som tar utgangspunkt i bredden av perspektiv og de formål og oppgaver den enkelte tjeneste har i sin ordinære virksomhet.

Oppsummering av generelle utfordringer:

- Vi trenger en nasjonal og koordinert innsats som følges opp av fylkesmennene
- Store variasjoner i tilbud mellom kommunene og innad i kommunene.
- Kvaliteten på tilbudene under pandemien henger sammen med kvaliteten på tilbud gitt før utbruddet. Kommuner som gir et godt tilbud preges av godt lederskap og gode rutiner for samarbeid og kriseplaner.
- Tilbud som i utgangspunktet var mangelfulle er forverret ved at de er stengt. Det gjelder særlig tilbud til barn med funksjonsnedsettelse som ikke kan nyttiggjøre seg digitale verktøy eller bor i barnebolig og hvor det er krevende å formidle endringer som for eksempel at foreldre ikke får komme på besøk.
- Innskrenkningene og nedlukkinger som er gjort, rammer i stor grad de barn og unge som har det vanskeligst fra før.
  - Barn som bor i familier med vedvarende lavinntekt, ofte med flere søsken og som mangler plass og tilgang til teknisk utstyr som gjør hjemmeskole mulig. Dette er barn og familier som er avhengig av

organiserte fritidsaktiviteter, bibliotek ol. Alternativet i dag er at barn og unge henger ute på gater og torg, uten mål og mening. **FO oppfordrer koordineringsgruppa til å inkludere betydningen av å tilrettelegge for innhold på fritiden.**

- Barn med ulike funksjonsnedsettelse, som lider under mangel av tilbud og manglende helhetlig koordinering av de tilbud som gis.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Inger Karseth
Rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur